

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

на специалност БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И РУСКИ ЕЗИК

Област на висшето образование: Педагогически науки

Професионално направление: Педагогика на обучението по ...

Образователна-квалификационна степен: бакалавър

Професионална квалификация: Учител по български език и литература и учител по руски език и литература

Квалификационната характеристика на завършилите специалност **Български език и руски език с образователно-квалификационна степен „бакалавър”**, придобили висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”, както и учебният план, осигуряващ тяхната подготовка, са съобразени с Наредбата за държавните образователни изисквания за придобиване на висше образование за образователно-квалификационна степен „бакалавър” – ПМС № 162/2002 г., с Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител” приета с ПМС 162 от 1997 г., обн., ДВ, бр. 34 от 25.04.1997 г. т. 4, р. 2, № 329м, с Националния класификатор за професиите, съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност, изм. ДВ – бр. 8/12.09.2003 г. и представя основните цели на обучението и възможностите за професионалната им реализация.

Завършилите специалността **Български език и руски език** получават професионална квалификация «Учител по български език и литература и по руски език и литература»

I. ЦЕЛИ НА СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Основна цел на специалността

Специалност **Български език и руски език** има за цел да подготвя квалифицирани кадри за всички области на съвременния социален живот, които изискват висше филологическо и педагогическо образование, способни да се адаптират към изключително динамичните пазарни условия и нарастващите изисквания към специалистите в сферата на хуманитаристиката и лингводидактиката в частност.

Обучението по специалността **Български език и руски език** с професионална квалификация “учител” има за цел да подготви кадри с фундаментална филологическа и педагогическа компетентност да преподават български език и литература и руски език и литература; да даде на бъдещите учители общотеоретична широкопрофилна филологическа подготовка по български език литература и по руски език, литература и

култура, професионално владеене на руски език, да формира у тях професионална преподавателска компетенция, умение за провеждане на учебен процес, основан на съвременните постижения в теорията и методиката на преподаването.

2. Допълнителни цели на специалността .

Изграждане на специалисти, подготвени за работа в интеркултурна и мултиетническа среда, мотивирани за непрекъснато развитие и самоусъвършенстване.

3. Основни задачи на обучението.

3.1.Изграждане у студентите на база от знания по български език и литература и по руски език, литература и култура, по педагогика и психология, по методика и дидактика на обучението по български език и литература и по руски език и литература.

3.2.Изграждане на оптимална образователна среда, стимулираща професионално общуване на високо ниво и даваща възможност за творческа изява.

3.3. Изработване на учебна документация, отговаряща на съвременните тенденции в езиковата подготовка и педагогическата практика.

3.4. Използване на съвременни методи за обучение, съобразени с водещите практики в страната и чужбина.

3.5. Осигуряване на възможност за междууниверситетска и международна мобилност.

3.6. Съвременно информационно осигуряване на учебния процес и проектирането му в съответствие с целите и задачите на обучението.

3.7. Формиране на практически умения за лингводидактична работа по български език и по руски език.

3.8.Формиране на личностни компетенции, осигуряващи на бъдещия специалист възможност за адаптиране към условията и изискванията на професионалната среда, както и за собствено по-нататъшно професионално израстване: езикова култура, чуждоезикова компетентност, компютърна грамотност, умение за работа в интеркултурна среда, умение за работа в екип, етичност.

3.9. Изграждане на професионално-личностни качества, способности и желание за самоусъвършенстване и самообразование.

II. КВАЛИФИКАЦИОНЕН СТАНДАРТ

Структура и организация на учебния процес

Преподаването в специалност **Български език и руски език** в Шуменския университет изцяло се вписва в традициите на изучаването на филологическото и педагогическото образование. Структурата и организацията на учебния план дават възможност за студентска мобилност.

Преподаването в специалността се осъществява в рамките на задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

Задължителният блок включва дисциплините, изграждащи теоретичната база от филологически и педагогически знания и умения по специалността: **Български език и руски език**.

Неделима част от учебния план на специалност **Български език и руски език** са практическите дисциплини, провеждани в средното училище – хоспитиране, текущи педагогически практики и преддипломни педагогически практики.

Към задължителния блок дисциплини се отнася и чуждоезиковото обучение, в рамките на което студентите изучават чужд език по избор.

Избираемите и факултативните дисциплини от учебния план обогатяват подготовката на студентите, като им предоставят знания по специфични, актуални проблеми на лингвистиката и литературната наука. Наред с това избираемите и факултативните дисциплини изграждат у студентите умения за откриване на различните форми на системна зависимост по линията наука - култура - комуникация общество.

Избираемите дисциплини са ориентирани към теоретичната подготовка на студентите и са тясно свързани със спецификата на професионалното направление.

Факултативните дисциплини в учебния план са прагматично ориентирани.

Списъкът с избираеми и факултативни дисциплини в рамките на факултета по хуманитарни науки се актуализира ежегодно.

В съответствие с личните си интереси студентите от специалност **Български език и руски език** могат да посещават и занятията в други специалности на факултета и университета, като според действащата система за натрупване и трансфер на кредити тези дисциплини им се признават като факултативни.

В рамките на своето следване студентите от специалността могат да преминат частично обучение в друг ВУЗ в страната и чужбина, като дисциплините, по които са били обучавани: 1) се приравняват към сходни задължителни дисциплини в учебния план; 2) се признават като избираеми, ако са в тематиката на направлението или 3) се интерпретират като факултативни в останалите случаи.

Всички факултативни дисциплини се вписват в дипломата за завършено висше образование.

В резултат от това в квалификационната характеристика на специалиста „бакалавър” на преден план се извеждат следните задачи:

1. Област и обхват на знанията

В резултат на обучението си в специалността **Български език и руски език**, успешно завършилият специалист:

- притежава разширена фундаментална и специализирана подготовка по различни дисциплини от областта на българската и на руската лингвистика;
- притежава основни познания по история на българската и руската литература и култура;
- притежава задълбочени познания по методика и дидактика на обучението по български език и литература и по руски език и литература;
- притежава теоретична и практическа подготовка за работа в райони със смесен етнически състав и в условия на двуезичие.

2. Област и обхват на уменията.

Завършилият специалност **Български език и руски език** следва да притежава умения за:

- адаптиране към изменящите се условия на професионалната реализация;
- самостоятелна професионална работа и за работа в екип;
- прилагане на получените теоретични знания в практиката на историческите и географските изследвания;
- аотиране, рефериране, интерпретиране и оценка на различни видове научни текстове;

- образователна мобилност и международна сравнимост на получените знания и придобитите способности;
- публична речева изява в писмен и устен вид;
- прилагане на модерни образователни стандарти и за адаптиране към модерните технологии в сферата на обучението

3. Компетентности (знания и умения, прилагани в практиката)

Обучението на бъдещия филолог-учител е насочено към формирането на професионални компетентности в сферата на лингводидактиката, мотивационно-ценностна и действено-практическа компетентност.

3.1. Личностни компетентности:

- нагласа за поддържане на широка осведоменост за новостите в областта на българската и на руската лингвистика, литература и култура;
- формирана професионална мотивираност по отношение на бъдещата професия и реализация;
- способност за по-нататъшно самообучение и професионално усъвършенстване с помощта на информационните технологии и използването в практическата си дейност на нови знания и умения, в това число и в нови области на знанието, които не са непосредствено свързани със сферата на дейност;
- развито аналитично мислене и критична оценъчност, бърза ориентация в ситуация на свръхинформираност и многопосочност на информационните източници;
- способност за усъвършенстване на своето интелектуално и културно равнище;
- способност да проявява инициатива, в това число и в ситуации на риск, да носи отговорност за решенията си;
- умения за работа в екип, способност да поражда нови идеи, да се адаптира към нови ситуации, да преоценява натрупания опит, да анализира възможностите си;
- формирана култура на общуване и информационно посредничество при спазване на общочовешките ценности и етични норми.

3.2. Професионални компетентности:

В професионалната си дейност завършилият образователно-квалификационна степен „бакалавър” може да:

- има изградена база от знания по лингвистичните и методическите основи на обучението по български език и литература и по руски език и литература;
- има изграден творчески подход към преподаването, конструирането и провеждането на учебните занятия;
- работи с непрекъснато развиващите се и променящи се технологии в областта на хуманитаристиката и адекватно променя професионалната си компетентност във връзка с изменящите се от това условия на труд;
- умее да проектира педагогическия процес в съответствие със задачите на обучението.
- адаптира общите си комуникативни умения към специфичните условия на педагогическия дискурс;

- адаптира филологическите знания към спецификата на различните видове училища и образователни степени;
- решава практически дидактически задачи в конкретни учебни ситуации;
- прилага съвременни, възрастово съобразени психолого-педагогически подходи.
- осъществява професионална практическа дейност във всички видове образователни, културни и обществени институции на национално и регионално равнище;
- съвместява теоретичните си знания с практически умения като гаранция за ефективно упражняване на позицията на професионален посредник в сферата на филологическото образование;
- усъвършенства организацията на собствената си дейност и условия на труд, като разширява възможностите за обмяна на опит в рамките на професията си;
- прилага познания и компетенции от различни зони на обществения живот в работата си и при работа в екип;
- спазва нормативните, професионалните и етичните стандарти;

III. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Завършилите специалността Педагогика на обучението по български език и руски език с образователно-квалификационната степен “Бакалавър” и професионална квалификация “учител “ придобиват правоспособност:

- да работят като учители по български език и литература и по руски език и литература в основните и средните училища в страната и като ръководители в извънкласни и извънучилищни дейности;
- да заемат административни и организаторски длъжности в сферата на образованието (директор, заместник- директор, помощник директор, педагогически съветник);
- да работят като експерти по родноезиково и чуждоезиково обучение;
- да работят като преподаватели в детски школи, в езикови школи, в центрове за работа с деца;
- да работят като лингвисти и преводачи в сферата на управлението, културата и бизнеса;
- да извършват експертна дейност в сферата на масовата комуникация.

IV. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „БАКАЛАВЪР” ПО СПЕЦИАЛНОСТ Български език и руски език

Бакалавърската степен се придобива след 4 годишен курс /8 семестъра и 240 кредита/, съгласно приложения план.

ДИПЛОМИРАНЕТО СЕ ОСЪЩЕСТВЯВА по следния начин:

1. Държавен изпит по български език или по литература (по избор).
2. Държавен изпит по руски език.
3. Дипломна работа по едно от направленията - българистично или чуждоезиково (дипломната работа отменя държавния изпит от съответното направление).
4. Държавен практико-приложен изпит по български език.
5. Държавен практико-приложен изпит по литература.
6. Държавен практико-приложен изпит по руски език.

V. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ДОПЪЛНИТЕЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Завършилият специалността може:

- да продължи образованието си в образователно-квалификационна степен „магистър“;
- да получи второ или ново висше образование по друга специалност от номенклатурата на специалностите в Университета;
- да участва в различни форми на следдипломна квалификация и учене през целия живот.